

Nr 144.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till förre distinktionskorpralen P. A. Carlsson i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 27 februari 1920.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att till förre distinktionskorpralen vid Kronprinsens husarregemente Per Albin Carlsson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

E. A. Nilson.

*Utdrag av protokollet över lantförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 27 februari 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.
HOLMQUIST,
OLSSON.

Departementschefen, statsrådet Nilson, yttrade härefter:

»Uti §§ 1 och 12 av kungl. förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas följande:

§ 1.

Inträffar under militärtjänstgöring i fred olycksfall, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller bliver person, som nu nämnts, skadad under tjänstgöring i krig, utgiver staten ersättning enligt de i denna förordning stadgade grunder.

Dylik ersättning utgiver staten jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligan kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

§ 12.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, vare rätten till ersättning förverkad.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen omförmälda invalid- och pensionsfond.

Uti en den 10 oktober 1918 dagtecknad, till Kungl. Maj:t ställd skrift har förre distinktionskorpralen vid Kronprinsens husarregemente Per Albin Carlsson anhållit att utan hinder av förenämnda preskriptionsbestämmelse komma i åtnjutande av ersättning i anledning av sjukdom, lungtuberkulos, som han ådragit sig under militärtjänstgöring.

Ansökan
av f. distink-
tionskorpra-
len P. A.
Carlsson.

Riksförsäkringsanstalten har i häröver den 15 juli 1919 avgivet utlåtande anfört följande:

Yttrande
av riksförsäk-
ringsanstäl-
ten.

I en till riksförsäkringsanstalten den 9 juli 1918 inkommen skrift hade Carlsson gjort framställning om ersättnings tillerkännande för ovan nämnda sjukdom, i anledning varav riksförsäkringsanstalten från vederbörande militärbefälhavare införskaffat utredning i ärendet. Av denna hade inhämtats, bland annat, att Carlsson börjat sin tjänstgöring vid regementet den 1 november 1907, samt att han den 31 oktober 1911 på grund av berörda sjukdom erhållit avsked från regementet.

Enligt 12 § av kungl. förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, skulle, därest framställning om ersättning i anledning av skada ej gjordes inom två år, efter det skadan yppats, rätten till ersättning vara förverkad. Med tillämpning av detta stadgande hade riksförsäkringsanstalten genom beslut den 30 september 1918 förklarat, att ersättning med stöd av bestämmelserna i förenämnda förordning icke kunde tillerkännas Carlsson.

Med anledning av den nu gjorda framställningen hade riksförsäkringsanstalten införskaffat ytterligare utredning i ärendet, och hade riksförsäkringsanstalten av densamma inhämtat, att Carlsson under tiden från den 1 november 1909 till den 1 april 1911, då han konstaterats lida av lungtuberkulos, varit kommenderad såsom remontryttare och i övrigt varit i full tjänstgöring; att Carlsson under remontridningen såsom skicklig ryttare oftast haft de mest svåriddna hästarna; att han därvid ibland i följd av de med ridningen förenade kroppsansträngningarna blivit mycket svettig och därigenom utsatt för förkylning; även-

som att det vintertiden understundom varit kallt i logementet, där Carlsson haft sin sängplats invid fönstret.

Riksförsäkringsanstalten, som i ärendet inhämtat yttrande av den hos anstalten anställda specialisten å lungsjukdomarnas område, hade med stöd av den sålunda förebragta utredningen funnit, att Carlsson ådragit sig ifrågavarande sjukdom under sådana omständigheter, att därest framställning om ersättning blivit gjord inom föreskriven tid, ersättning jämlikt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 kunnat tillerkännas honom.

I detta sammanhang tillåte sig riksförsäkringsanstalten därjämte att erinra om det av riksförsäkringsanstalten under mars månad 1919 avgiva förslaget till ny lag om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Berörda lagförslag innehölle i 16 § den föreskrift, att rätt till ersättning enligt den föreslagna lagen vore förverkad, därest icke inom en tid av tre år från det tjänstgöringen eller anställningen upphört viss underrättelse, anmälan eller anhållan om ersättning blivit gjord.

Då i förevarande fall rätten till ersättning skulle hava varit förverkad, även om nämnda förslag varit lag, ansåge riksförsäkringsanstalten, om det än med avseende å i ärendet förekomma omständigheter hade varit önskligt, att något understöd kunnat tillerkännas eller utverkas åt Carlsson, sig icke kunna förorda bifall till dennes framställning.

På grund av vad sålunda anförts, hemställde riksförsäkringsanstalten, att den gjorda ansökningen icke måtte till någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.

Yttrande
av arméför-
valtningens
civila departe-
ment och
sjukvårds-
styrelse.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse, som härefter anmodats yttra sig i ärendet, hava uti den 30 december 1919 avgivet utlåtande anført följande:

Ehuru Carlsson på grund av förenämnda uraktlåtenhet att inom föreskriven tid göra framställning om ersättning för sjukdomen — en uraktlåtenhet, som uteslutande torde få tillskrivas Carlssons okunnighet om gällande föreskrifter härutinnan — ej vore författningsenligt berättigad till sådan ersättning, funne sig likväl departementet och styrelsen, med hänsyn såväl därtill, att det måste anses till fullo styrkt, att Carlsson under militärtjänstgöringen ådragit sig ifrågavarande sjukdom, som ock därtill att Carlsson alltsedan sitt insjuknande varit invalid och ej hade annan inkomst än den han, i den mån hans hälsotillstånd det tillåte, kunde förskaffa sig genom tillfälligt arbete, böra såsom sin åsikt uttala, att ersättning av statsmedel i anledning av sjukdomen enligt grun-

derna i förordningen den 18 juni 1909 borde oaktat förenämnda uraktlåtenhet tillerkännas honom. Såsom stöd för denna åsikt torde jämväl kunna åberopas den omständigheten, att i lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916 ej intagits någon bestämmelse om viss tids preskription av rätten till ersättning, motsvarande de föreskrifter av sådan art, som lämnats i lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete och i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Departementet och styrelsen ville i detta sammanhang erinra om att ersättning enligt förenämnda förordning den 18 juni 1909 skulle utgå från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond. Då avvikelser från bestämmelserna i sagda av Kungl. Maj:t med riksdagen givna förordning icke torde kunna ske utan riksdagens medgivande, syntes, i händelse av gillande utav departementets och sjukvårdsstyrelsens förut uttalade åsikt, proposition böra framläggas för riksdagen om medgivande att — utan hinder därav att framställning om ersättning icke gjorts inom två år efter det sjukdomen konstaterades — till Carlsson från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetala den ersättning för den ådragna skadan, vartill riks-försäkringsanstalten kunde anse honom jämlikt förut angivna grunder berättigad.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har riks-försäkringsanstalten funnit sig icke kunna tillstyrka den gjorda framställningen på den grund, att sökandens rätt till ersättning skulle hava varit förverkad även med tillämpning av den preskriptionsbestämmelse, som förekommer i det av riks-försäkringsanstalten avgivna, på prövning ännu beroende förslaget till ny lagstiftning i ämnet. Av motiveringen till detta lagförslag inhämtas, att intagandet i detsamma av ifrågavarande preskriptionsbestämmelse huvudsakligen föranletts därav, att då ersättningsanspråk i anledning av sjukdom framställes jämförelsevis lång tid efter militärtjänstgöringen, väsentliga svårigheter förefinnas att bedöma, dels huruvida sjukdomen kan stå i sådant kausalsammanhang med militärtjänstgöringen, att ersättning enligt lagen över huvud taget bör utgå, dels ock om och i vad mån den under militärtjänstgöringen ådragna sjukdomen verkligen kan hava förorsakat de funktionsrubbningsar, som vid tiden för ersättningsanspråkets framställande förefinnas.

Emellertid är att märka, att i nu förevarande fall ingen tvekan synes råda i fråga om sökandens rätt till ersättning, därest framställning gjorts inom föreskriven tid. Härtill kommer en annan omständighet. I

Departements-
chefen.

§ 19 av förenämnda lagförslag stadgas, att om sjukdom, som icke försakats av olycksfall, yppas under militärtjänstgöring och densamma kan antagas föranleda ersättning, varom här är fråga, skall anmälan om sjukdomen till riks försäkringsanstalten avgivas av vederbörande militärläkare. Enär sökanden, enligt vad av handlingarna i ärendet inhämtas, befann sig i militär tjänst vid den tidpunkt, då hans sjukdom blev känd, skulle, därest vid nämnda tidpunkt ett stadgande av nyss angivna innebörd varit gällande, det alltså hava ålegat myndighet att genom vederbörlig anmälan föranstalta om att sökandens ersättningsanspråk ej preskriberades.

På grund av vad sålunda anförts och då jag finner starka billighetsskäl tala för ett bifall till förevarande framställning, får jag hemställa, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen medgiva,

att till förre distinktionskorpralen vid Kronprinsens husarregemente Per Albin Carlsson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — från beväringssmannskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.»

Till denna, av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik von Horn.
